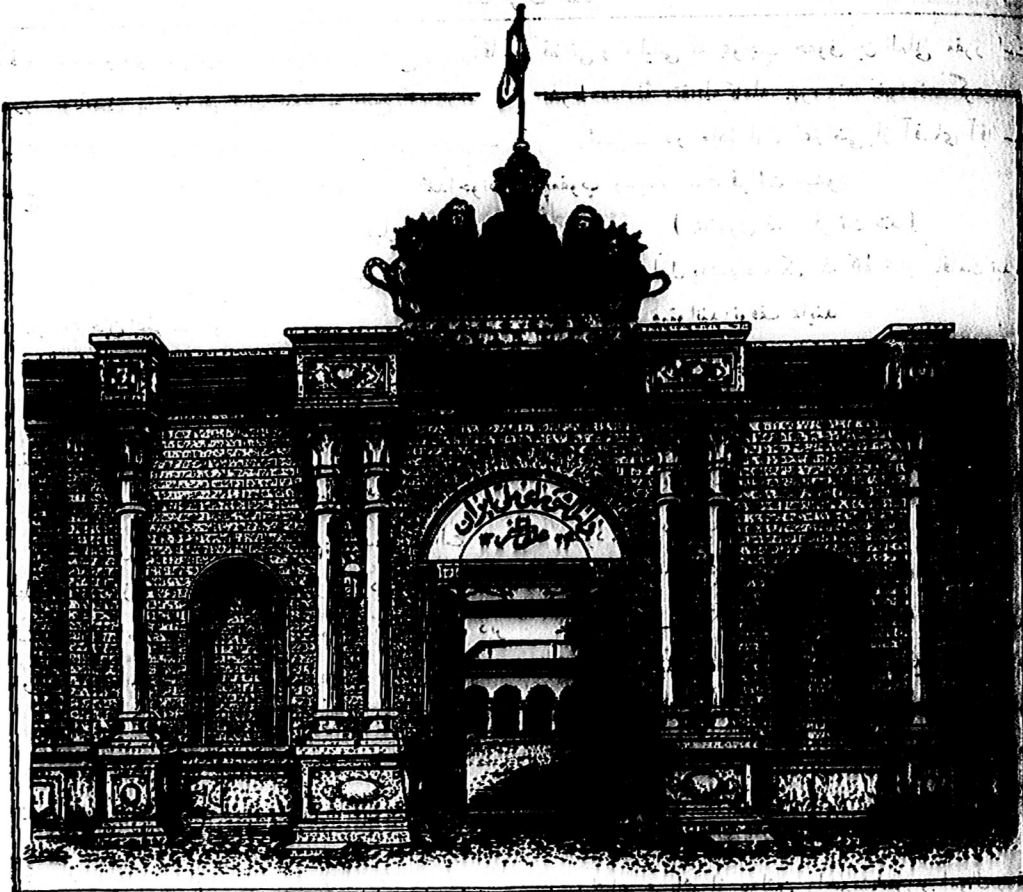

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۲۰	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره ۲۰
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجمین ۲۰ دی ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۸ رجب المرجب ۱۳۴۷	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود مطبوعه مجلس	قیمت اشتراک داخله ایران سیالانه ده تومان خارجی دو اوزم تومان قیمت تک شماره یک قران

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	شور ملی و تصویب قرار داد موقی بین دولتهین ایران و بلژیک	۲۰۶	۲۱۰
۲	قانون اجازه میادله قرار داد موقی بین دولتهین ایران و بلژیک	۲۱۰	۲۱۲

مذاکرات مجلس

دوره هفتم تقنینیه

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۲۰ دی ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۸ رجب المرجب ۱۳۴۷

جلسه ۲۰

(مجلس یکساعت و ربع قبل از ظهر برپاست)
 آقای دادگر تشکیل کردند
 (صورت مجلس بوم یکشنبه سازدم می
 را آقای اورنگ قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان میرزا حسنخان ونوق - آشتیانی - تیمورتاش
 غائبین بی اجازه جلسه قبل
 آقایان آقا سید کاظم - شریعت زاده - عبادی -

آقا زاده سبزواری - سرآت اسفندیاری - حاج رحیم آقا میرزا ابوالفضل - محمد تقی خان اسفندیاری - شیخ محمد جوان بیات - حاج حسین آقا مهدوی - آقا شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک - محمد آخواند دبر آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان : عبدالحسین خان دیبا - عباس میرزا - دکترا امیرخان اعلم - قوام رئیس - آقای شریعت زاده شریعت زاده - بنده میخواهم بعرض برسانم که کتباً استعجازه کرده بودم رئیس - تصحیح میشود . آقای ملک مدنی ملک مدنی - آقای آقا سید کاظم بواسطه کسالت در جلسه قبل از مقام ریاست استعجازه کرده بودند خواستم استدعا کنم اصلاح شود خود بنده هم که بکساعت دبر شرفیاب شده بودم استعجازه کرده بودم رئیس - کمیسیون عریض برای اینکه نازه تجدید شده موفق نشده است که غالب از این نوع کارها را تنظیم کنند امروز تشکیل می شود و این ها من حیث المجموع درست میشود . دیگر در صورت مجلس نظری نیست ؟ (کتمند خبر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد قرار داد موقتی بین ایران و بلژیک شور ثانوی مطرح است ماده اول قرائت میشود (بشرح آتی قرائت شد)

ماده اول - هیئت نمایندگی سیاسی هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابل از امتیازات و معافیت هایی که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر است بهره مند خواهند گردید نمایندگان قنسولی هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر که موافق ترتیب دارای (اتر کوانور) باشند میتوانند در نقاطی که تاکنون مجاز باقامت بوده اند توقف نمایند .

نمایندگان مزبور از مزایای امتیازاتی و معافیت های شخصی

نمایندگان اتباع هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر خصوصاً از هرگونه الزام شخصی یا تجاری یا تحمیلات نظامی و همچنین از ادای هر قسم هدایای ملی و قرضه های اجباری و مالیات های استثنائی که بواسطه احتیاجات نظامی تحمیل شده باشد معاف میباشند و صادرات منصفانه جبران خواهد شد

شهرکتهای تجاری که مرکز آنها در خاک یکی از طرفین متعاهدین بوده و در آنجا بر طبق قوانین جاریه آن مملکت تشکیل شده باشد هويت و اهلیت حقوقی آنها در خاک طرف متعاهد دیگر شناخته خواهد شد و میتوانند در آنجا بشرط موافقت با قوانین محلی مستقر شده و بهره نوع تجاری که بموجب این قرار داد تابع مملکت متبوعه آن شرکت ها اجازه داده شده اشتغال ورزند

همه با استناد این حق شرکتهای مزبوره اجازه آن تجاری را ندارند که حق اشتغال اتباع دولت متبوعه آنها تجارت مزبوره فقط بسبب منافعی است که مشار البیهم با رعایت قوانین محلی در شرکت های داخلی دارند و همچنین آن شرکت ها نمیتوانند استفاده از حقوقی را که مختص شرکت های داخلی است و کلیه شرکتهای خارجی از آن مستثنی هستند دعوی نمایند .

رئیس - در ماده دوم آقای آقا سید یعقوب اعتراض کرده اند قرائت میشود (باین مضمون قرائت شد)

از ماده دوم کلمه اشغال یا تصرف حذف شود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب آقا سید یعقوب - بنده در سابق هم اشاره کردم خواستم آقای مخبر راجع باشغال و تصرف که بعد از کلمه تحصیل است در اینجا توضیح بدهند و الا تحصیل که نوشته است کفایت میکند . حالا خواستم توضیح بدهند که بنده قانع شوم .

مخبر - در معاهدات دیگر توضیح داده شد مقصود از اشغال و فروش و اینهاست و يك تصرف عدوانی نیست که اسباب نگرانی آقای آقا سید یعقوب شده باشد .

آقا سید یعقوب - مسترد میکنم رئیس - ماده سوم قرائت میشود (بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده سوم - طرفین متعاهدین با استقرار روابط خود بر روی اساس استقلال گمرکی موافقت مینمایند که محصولات ارضی یا صنعتی ایران در موقع ورود بجز اتحاد بلژیک و لوکزامبورگ و محصولات ارضی یا صنعتی خاک اتحاد بلژیک ولو آنرا مزبور در موقع ورود بایران تابع مقررات قانون اساسی گمرکی مملکت ورود باشد .

نظر باینکه میتوان امیدوار بود که مدت یکسال ری انقضاء عهد نامه مودت و قرار داد اقامت و قنسولی و تجارت و گمرکی که فعلاً مذاکرات آنها جبران دارد کافی خواهد بود

طرفین متعاهدین موافقت مینمایند که متقارناً تا دم مه ۱۹۲۹ بیکدیگر حق استفاده از تعرفه حد اقل خود را بدهند و نیز موافقت حاصل است که طرفین متعاهدین در عین اینکه آزادی کامل خود را محفوظ میدارند کدھر موقعی خواسته باشند تعرفه مستقل خود را تغییر بدهند موافقت مینمایند که چنانچه در حد اقل تعرفه گمرکی آنها بهره نجوی که باشد تخفیف کلی یا جزئی داده شود هر يك از طرفین متعهد باشند طرف متعاهد دیگر را از تخفیفات مزبوره در ظرف مدت این قرار داد موقتی بهره مند سازند .

رئیس - در این ماده اعتراضی نرسیده است . ماده چهارم قرائت میشود (باین ترتیب قرائت شد)

ماده چهارم - این قرار داد موقتی تصویب خواهد رسید و نسخ مصوبه آن هر چه زود تر در طهران مبادله خواهد شد و تا دم مه ۱۹۲۹ جاری خواهد بود . بدیهی است که برای ایران نظر بمقررات قانون ۱۳ اردیبهشت ۱۳۰۷ (۳ مه ۱۹۲۸) ماده ۳ راجع بمقررات تعرفه گمرکی محتاج بتقدیم مجلس شورای ملی برای تصویب نخواهد بود

بنام مراتب فوق اختیار داران طرفین این قرار داد را امضا و مهر خود بهر نمودند.

رئیس - مذاکره در کلیات است. در کلیات اعتراضی زسیده است. ماده واحده پیشنهادی کمیسیون قرائت میشود و رأی میگیریم.

(مضمون ذیل قرائت شد)

ماده واحد - مجلس شورای ملی قرار داد موقتی دولتین ایران و بلژیک را که در تاریخ ۲۵ اردی بهشت ۱۳۰۷ باهضا رسیده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آرا بدوت میدهد.

رئیس - آقایانیکه مدلول ماده واحده را تصویب میفرمایند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - قرار داد موقتی بین ایران و بلژیک تصویب شد. چیز دیگری در دستور نداریم. آقای محبر کمیسیون قوانین مالیه با وعده میدهند که لایحه مالیات ذباغ را برای جلسه آینده حاضر خواهند کرد بنا بر این جلسه روز یکشنبه ۲۳ دی سه ساعت قبل از ظهر خواهد بود آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بند در تعقیب بیانات آقای فیروزآبادی که اینجا اظهار کردند و آقای وزیر مالیه تشریف داشتند گمان میکردم آقای وزیر مالیه توجه داشتند و جواب ایشان را میدادند حالا بنده برای تعقیب این مسئله راجع به کارخانه سمنت که مکرر در دوره ششم در این باب صحبت کردیم و مخصوصاً يك اعتبار شصدهزار تومانی که دولت برای این جور چیزها گرفت خواستم آقای وزیر مالیه در این باب اطلاع بدهند که دولت کاملاً متوجه مسائل اقتصادی بوده است و مخصوصاً این دولت در دوره ششم اهتمام کرده است و فعلاً هم مشغول اقدام است خواستم آقای وزیر مالیه در این باب يك توضیحی بدهند.

وزیر مالیه - اشاره فرمودند نماینده محترم بنده تاقی بسؤال میکنم و جواب عرض میکنم. در موضوع کارخانه سمنت و کارخانجات دیگری که قبلاً هم بنده در

بکی در مورد اینجا تذکر دادم اقرار میکنم که دولت تصور میکرد انجام و اجرائش از این سریعتر خواهد بود چنانچه آقایان مستحضردر بودجه ۳۰۷ شصدهزار تومان رسم اعتبار ما گرفتیم برای مؤسسات عام المنفعه مؤسسات عام المنفعه شامل همین قبیل مسائل بود و با کلیاتهای مختلفه بطرق مختلفه داخل مذاکراتی هم برای اینکار شدیم و این مذاکرات هنوز جریان دارد متأسفانه چنانچه عرض کردم تصور میکردم زود تر به نتیجه خواهیم رسید ولی برای اینکه کار محکمتر شده باشد و اطمینان بیشتر باشد قدری بطول انجامید ولی دلیل این نیست که این مسائل از نظر محو شده باشد تعقیب مطلب را داریم الان هم نماینده های کپانی که چندی قبل در طهران بودند و مراجعت کردند به آلمان و اروپا برای تنمیم این مسئله مشغول مذاکره هستند و بنده امیدواری دارم که انشاء الله کار خانه سمنت وسائر مسائل دیگری که عرض شده بود اینها بصورت عملی در خواهد آمد در ضمن بنده میخواهم استفاده کنم از موقع و يك جواب مختصری بيك قسمت از اظهارات آقای محمد ولی مرزا نماینده محترم عرض کنم در جزو اظهاراتشان فرمودند که مسئله انحصار خیلی توسعه پیدا میکند و در انحصار م فکری غیر از تحصیل عایدات نیست در آن قسمت اگر مقصودشان از انحصار انحصارات دولتی است بنده میخواهم با ایشان موافق نباشم اگر مقصودشان امتیازات است البته لغت انحصار بانها کاملاً اطلاق نمیشود البته دولت فعلاً سیاستش این هست که سیستم انحصار را در چیز های لازمه توسعه بدهد و این بنبغ مملکت است مخصوصاً بنبغ يك مملکتی است که در آنجا سرمایه باندازه کافی برای کارهای اقتصادی و تجارتمی موجود نیست و اگر هم سرمایههایی موجود است متأسفانه بواسطه يك اعمالی که آنها را میخواهم ذکر کنم آن اطمینانی که باید در کار باشد نیست و بواسطه نبودن اطمینان و اعتماد شرکت ها و مؤسسات عمومی اقتصادیم تأسیس نشده پس مادام که مؤسسات و شرکت های بزرگ تأسیس نمیشود باید همین هائی که هست حفظ کرد

بناها داشت. چرا حرف خیلی زیاد است شاید خیلی گفته میشود که الان می خواهیم فلانکار را بکنیم فلان اقدام را بنائیم ولی همه حرف و دروغ است بنده بشما عرض میکنم که از هرکس این حرف ها را شنیده اید دروغ است و زعمی نیست پس چه کار باید کرد؟ شاید بنده خودم تا يك اندازه حق میدهم بان اشخاصی که ملاحظه سرمایه و پول خودشان را کرده و وارد این مراحل نمیشوند. زیرا گذشته از همه چیز وسائل کار باندازه کافی موجود و فراهم نیست و متخصص فنی باندازه که لازم است نیست. ممکن است ضرر کنند. ممکن است از عهده انجام کار بر نیایند ممکنست مشکلات بر بخورند. همه اینها را باید تصدیق کرد راه این کار حالا چیست؟ راهی که بنظر دولت رسیده این است که باید سهولت بیشتری را در کار فراهم نمود تا از وجود متخصص و از حیث وسائل فنی و غیره بهتر بتوان استفاده کرد و باید يك کارهایی را هم بصورت انحصار در آورد. و يك فکر دیگری هم در کار هست و آن این است که بعضی امورات و مؤسسات را بصورت تقسیم مالی در آورد. باین معنی که مؤسسات اقتصادی را بشکل شرکت سهام در آوریم و سهامش را مردم بفروشیم تا مردم اطمینان حاصل کنند و فلان کارخانه که دائر شد قسمت فنی آن درست شد مردم يك سال دوسال بایده بینند و اطمینان حاصل کنند اگر در ظرف یکی دوسال اول ضرر کرد باید خود دولت که حوصله اش بیشتر است آن ضرر را تحمل بکنند و بعد از آنکه مراحل اولیه اش انجام داده شد آنوقت بصورت سهام در بیاورد و بمعرض فروش بگذارد و مردم هم بخردند. چنانچه اگر ملاحظه فرمائید خواهید دید که همین کار را ما نسبت بشرکت های سهامی بانک ملی معمول داشته ایم و سهام بانک ملی را بالاخره در معرض خرید و فروش گذارده ایم در اول امر برای اینکه مردم وحشت نکنند و تصور نکنند پولشان را میخواهند بخورند ما خودمان سرمایه را میدهم و یکی دوسال هم صبر میکنیم و مؤسسه را بجزایان می اندازیم و همینکه نفع کرد و همه مردم دیدند که این مؤسسه

بجزایان افتاده و وارد مرحله نفع شده و اگر شرکت بنایند منفعت میبرند آنوقت حاضر میشود سهام آنرا در معرض خرید و فروش بگذاریم. البته در موضوع بانک ملی تمام سهامش فروخته نمیشود ولی در باره سایر کارخانجات و مؤسسات اقتصادی از قبیل قند و سمینت و غیره تمام سهامش را در معرض بیع و شرا خواهیم گذارد. پس روی همرفته بنده معتقد هستم که در این مملکت نمیشود گفت که انحصار و توسعه انحصار بد است و مفید نیست. من جمله بنده بطور تذکر عرض میکنم که در اینگونه انحصارات اداره کردنش مشکل تر است زیرا تهیه محصولات صحیح و بدست آوردن بازارش مشکل است و رقیبش زیاد تر است. چنانچه در همین قضیه لایحه انحصار توتون که چند روز دیگر مطرح خواهد شد و در اطراف آن مذاکره و صحبت خواهد شد اگر ملاحظه فرمائید خواهید دید که بواسطه يك رقابت ها و عملیاتی بازار محصول ما در خارجه غالباً بد میشود و در داخله هم چون مردم سرمایه و توانائی این را ندارند و وقت خودشان را صرف بهبودی محصول نمی کنند تا از این راه بتوانند و موفق شوند در بازار های خارجه در مقابل رقبای خارجی مقاومت کنند از این جهت کار شان پیش نمیرود و بنا بر این این دو قسمت دخیل خواهد بود که محصول و تجارت از بین برود. اما اگر دولت سعی کند که بزارعین وسائل بهبودی محصول را بدهد و از آنها پنج ساله شش ساله ده ساله پیشک خرید کند و با آنها سرمایه بدهد تا محصول خودشان را خوب بکنند و در تحت يك شرایطی از جاهای دیگر رعیت و زارع بیاوریم البته هم آن زراعت و محصول خوب خواهد شد و هم زارع و رعیت فایده میبرد (چنانچه ما الان مشغول مذاکره هستیم که از جاهای دیگر رعیت و زارع توتون کار که متخصص زراعت و بهتر این زراعت را انجام میدهند بیاوریم، حالا آقای فیروز آبادی تصور فرمایند که ما می خواهیم بانها حقوق زیاد بدهیم. خبر. فرض فرمایند ما الان فرستاده ایم چائی کار چینی بیاوریم. خوب نیست

نفر سی نفر چاپکار از چین باین جا میآید و چاپکاری می کنند و بلکه یاد دیگران هم میدهند. همین کار را هم در جاهائی که توتون کاری بهتر است میکنند و زارع میآوریم و کمک بزرگی به توتون کاری ما خواهد کرد. ملاحظه بفرمائید از این راهها باید کمک و مساعدت بشود و برای اینکه بازار را دوباره بدست بیاوریم لازم است يك فروشهای تمدن و مهم تري با خارجه بکنیم. يك

چیز دیگری را هم بنده علاوه میکنم و آن این است که آقای محمد ولیمیرزا گفتهاند کلاه هم سر مردم میکنند بنده خواستم به بینم از اولی که ما تریاک را انحصار کرده ایم با تریاک فروخته ایم کلاه بوده با تریاک بآنها فروخته ایم رئیس - جلسه آینده یکشنبه ۲۳ دي سه ساعت قبل از ظهر - دستور مالیات ذبايح (مجلس يك ربع ساعت قبل از ظهر ختم شد)

قانون

اجازه مبادله قرارداد موقتی منمقده بین دولتین ایران و بلژیک

مصوب ۲۰ دیماه ۱۳۰۷ شمس

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرارداد موقتی دولتین ایران و بلژیک را که در تاریخ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۰۷ با مضاء رسیده تصویب و اجازه نسخ صحه شده آرا بدوات میدهد این قانون که مشتمل بر يك ماده و متن قرارداد ضمیمه است در جلسه بیستم دی ماه یکهزار و سیصد و هفت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید رئیس مجلس شورای ملی دادگر

قرار داد موقتی بین دولتین ایران و بلژیک

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران و اعلیحضرت پادشاه بلژیک که هر دو صمیمانه مایل هستند در اسرع وقت ممکنه مذاکراتی را که فعلاً راجع بانقصاد عهدنامه مودت و قرارداد اقامت و قونسولی و گمرکی و تجارتنی بین دولتین آنها جریان دارد باحجام رسانند تصمیم نمودند که عجاله روابط خودشان را بر روی اساس يك قرارداد موقتی استوار نمایند و برای این مقصود اختیار داران خود را تعیین نمودند :

از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران جناب فتح الله خان بك روان کفیل وزارت امور خارجه از طرف اعلیحضرت پادشاه بلژیک جناب مسیو موریس کولیه وزیر مختار و ابلجی مخصوص در ایران مشار الیهم پس از مبادله اختیار نامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده اول هیئت نمایندگی سیاسی هر يك از طرفین معتمدین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر بشرط مبادلۀ متقابلۀ از امتیازات و معافیت هائی که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر است بهره مند خواهند گردید نمایندگان قونسولی هر يك از طرفین معتمدین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر که موافق ترتیب دارای (اگر کواتر) باشند میتوانند در نقاطیکه تا کنون مجاز باقامت بوده اند توقف نمایند

نمایندگان مزبور از مزایای اقتضاری و معافیت های شخصی قضائی و مالیاتی که بموجب حقوق بین المللی ضرور است بشرط معامله متقابلۀ کامله بهره مند خواهند گردید

ماده (۲) از تاریخ ۱۰ مه ۱۹۲۸ اتباع ایران در خاك اتحاد بلژیک و لوکزامبورگ و همچنین اتباع بلژیک و لوکزامبورگ در ایران بر طبق قواعد و رسوم حقوق عمومی بین المللی و در روی اساس معامله متقابلۀ کامله پذیرفته شده و مطابق قواعد و رسوم مزبور با آنها رفتار خواهد شد

اتباع هر يك از دولتین راجع بشخص و اموال و حقوق و منافع خود از حمایت قوانین و مصادر امور مملکتی بلجیو اکل بهره مند گردیده و نسبت بآنها از هر حیث همان رفتاری میشود که بطور کلی در باره اتباع داخله معمول میگردد بدون اینکه اتباع مزبور بتوانند معامله را که فقط مختص اتباع داخله میباشد و کلیه اتباع خارجه از آن مستثنی هستند در باره خود تقاضا نمایند راجع باحوال شخصیه اتباع هر يك از طرفین معتمدین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر تابع مقررات قوانین دولت متبوعه خود می باشد

راجع باموال غیر منقول و حقوق مربوطه بآن موافقت حاصل است و اتباع بلژیک و لوکزامبورگ در خاك ایران فقط مجاز میباشد اموال غیر منقوله که برای سکونت و تجارت و صنعت آنها لازم باشد تحصیل با اشتغال و باصرف نمایند اتباع هر يك از طرفین معتمدین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر مخصوصاً از هرگونه الزام شخصی با بنگاری یا تحمیلات نظامی و همچنین از ادای هر قسم هدایای ملی قرضه های اجباری و مالیات های استثنائی که بواسطه احتیاجات نظامی تحصیل شده باشد معاف میباشد و صادرات منصفانه جبران خواهد شد

شرکت های تجارتنی که مرکز آنها در خاك یکی از طرفین متعاهدین بوده و در انجا برطبق قوانین جاریه آن مملکت تشکیل شده باشد هویت و اهلیت حقوقی آنها در خاك طرف متعاهد دیگر شناخته خواهد شد و میتوانند در انجا بشرط موافقت با قوانین محلی مستقر شده و بهر نوع تجارتنی که بموجب این قرار داد به اتباع مملکت متبوعه آن شرکتها اجازه داده شده اشتغال ورزند معهداً به استناد اینحق شرکتها مزبوره اجازه آن تجارتنی را ندارند که حق اشتغال اتباع دولت متبوعه آنها به تجارت مزبوره فقط بسبب منفعی است که مشارالیهم با رعایت قوانین محلی در شرکتها داخلی دارند و همچنین آن شرکتها نمیتوانند استفاده از حقوقی را که مختص شرکتها داخلی است و کلیه شرکتها خارجی از آن مستثنی هستند دعوی نمایند .

ماده سوم - طرفین متعاهدین با استقرار روابط خود بر روی اساس استقلال گمرکی موافقت میکنند که محصولات ارضی یا صنعتی ایران در موقع ورود بخاك اتحاد بلژیک و لوکزامبورگ و محصولات ارضی یا صنعتی خاك اتحاد بلژیک و لوکزامبورگ در موقع ورود با ایران تابع مقررات قانون اساسی گمرکی مملکت ورود باشد نظر بانیکه میتوان امیدوار بود که مدت یکسال برای انعقاد عهدنامه مودت و قرار داد اقامت و قونسولی و تجارت و گمرکی که فعلاً مذاکرات آنها جریان دارد کافی خواهد بود

طرفین متعاهدین موافقت می نمایند که متقابلۀ نادمه مه ۱۹۲۹ بیکدیگر حق استفاده از تعرفه حداقل خود را بدهند و نیز موافقت حاصل است که طرفین متعاهدین در عین اینکه آزادی کامل خود را محفوظ میدارند که هر موقعی خواسته باشند تعرفه مستقل خود را تغییر بدهند موافقت میکنند که چنانچه در حداقل تعرفه گمرکی آنها بهره نگو که باشد تخفیف کلی یا جزئی داده شود هر يك از طرفین متعهد باشند طرف متعاهد دیگر را از تخفیفات مزبوره در ظرف مدت اینقرار داد موقتی بهره مند سازند

ماده چهارم - اینقرار داد موقی بتصویب خواهد رسید و نسخ مصوبه آن هرچه زودتر در طهران مبادله خواهد شد و تا دم مه ۱۹۲۹ مجرا خواهد بود بدینیه است که برای ایران نظر بمقررات قانون ۱۳ اردیبهشت ۱۳۰۷ (۱۹۲۸ م ۳) ماده ۳ راجع بمقررات تعرفه کمرکی محتساج بتقدیم بمجلس شورای ملی برای تصویب نخواهد بود.

بنا بمراتب فوق اختیار داران طرفین اینقرار داد را امضا و بهر خود معهور نمودند

طهران ۱۵ مه ۱۹۲۸ ۲۵ اردی بهشت ۱۳۰۷ امضا پانکروان - امضا کورلیه

اجازه مبادله قرار داد موقی منعقد بین دولتین ایران و بلژیک در جلسه ۲۰ دیماه یکهزار و سیصد و

هفت شمسی داده شده است رئیس مجلس شورای ملی

دادگر